

Accountantsverslag

Boekjaar 2016

Gemeente Bloemendaal

An independent member of Baker Tilly International

Inhoudsopgave

	Pagina
Aanbiedingsbrief	3
1 Bestuurlijke samenvatting	4
2 Opdracht, scope en uitkomsten	9
3 Overzicht ongecorrigeerde onjuistheden	12
4 Ontwikkeling financiële positie	14
5 Fiscaliteit	19
6 Controlebevindingen	21
7 Single information Single audit (SiSa)	26
8 Overige onderwerpen	28

Vertrouwelijk

Aan de Gemeenteraad van de gemeente Bloemendaal
Bloemendaalseweg 158
2051 GJ Overveen

Amsterdam, 26 mei 2017

Geachte leden van de gemeenteraad,

In overeenstemming met de opdracht tot de controle van de jaarrekening 2016 van de gemeente Bloemendaal, zoals overeengekomen in onze opdrachtbevestiging, bieden wij u hierbij het accountantsverslag aan.

Het accountantsverslag bevat bevindingen en conclusies die naar aanleiding van onze werkzaamheden naar voren zijn gekomen. Het accountantsverslag is uitsluitend opgesteld voor gebruik door de gemeenteraad en het College van Burgemeester & Wethouders en mag daarom zonder onze toestemming niet aan derden ter inzage worden verstrekt.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en zijn graag bereid de inhoud van deze rapportage nader toe te lichten.

Hoogachtend,

Baker Tilly Berk N.V.

drs. E.C.J. Moens RA
Partner

1. Bestuurlijke samenvatting

Bestuurlijke samenvatting

Algemeen

Controleverklaring

Naar aanleiding van onze controle zijn wij voornemens controleverklaring te verstrekken bij de jaarrekening 2016 van de gemeente Bloemendaal. Hierbij merken wij dat sprake is van onzekerheden ten aanzien van de uitgaven in het sociaal domein ter grootte van €

Grondexploitatie

De gemeente Bloemendaal heeft in 2016 alle lopende grondexploitatieprojecten afgesloten en de resultaten in de jaarrekening 2016 verantwoord. Het project Haringbuis sluit met een positief resultaat van € 0,7 miljoen. Het verlies op het project Vijverpark Overveen bedraagt € 1,1 miljoen en hiervoor was reeds een voorziening gevormd. De invloed op het resultaat 2016 is derhalve slechts € 23.000.

Decentralisatie overheidstaken

Kosten jeugdwet en Wmo nieuwe taken

Inzake de kosten jeugdwet en de Wmo nieuwe taken steunt de gemeente voornamelijk op productieverantwoordingen van zorgaanbieders welke zijn voorzien van een controleverklaring. Op basis van de van de ontvangen controleverklaringen c.q. productieverantwoordingen resteert inzake de kosten Jeugdwet een onzekerheid van € en voor Wmo bedraagt deze €

PGB-budget

De gemeente Bloemendaal heeft de totale kosten inzake de PGB budgetten gebaseerd op opgave van de IASZ. Evenals vorig jaar heeft geen sluitende controle op de levering van de zorg plaatsgevonden door de SVB. Als gevolg hiervan schatten wij de onzekerheid inzake het PGB-budget thans op maximaal € 214.436 (de totale omvang van de verantwoorde kosten).

Bestuurlijke samenvatting

Financiële positie (1)

Resultaat

De gemeente Bloemendaal heeft in 2016 een positief resultaat gerealiseerd van € 2 miljoen (2015: € 1,9 miljoen), het begrote resultaat was € 234.000. In de programmaverantwoording is een nadere analyse opgenomen van het resultaat, inclusief de verklaring voor de belangrijkste afwijkingen. Het resultaat wordt veroorzaakt door éénmalige effecten zoals onder andere het resultaat op de grondexploitatie ad € 0,7 miljoen. Wij constateren tevens resultaten die mogelijk structureel van aard zijn. Wij hebben van u vernomen dat voor het opstellen van de kadernota 2017 – 2020 en de 1e begrotingswijziging van dit jaar een analyse heeft plaatsgevonden op de huidige begroting inclusief de onderuitputtingen. Hierbij wordt tevens rekening gehouden met de geplande investeringen in de komende jaren en de financiële weerslag hiervan op de verwachte uitgaven. De uitkomsten van de analyse zijn mogelijk aanleiding om het beleid op onderdelen te wijzigen. Hierbij wordt opgemerkt dat de resultaat exclusief incidentele effecten slechts 1% van de totale begroting bedraagt.

Opgemerkt wordt dat het aantal afwijkingen van de begroting, alsmede de omvang, relatief hoog is. De afwijkingen worden enerzijds veroorzaakt door toegenomen afhankelijkheid van derden die taken voor of namens de gemeente uitvoeren en anderzijds door de kwaliteit van de ramingen. De ramingen zijn in veel gevallen gebaseerd op vooronderstellingen van voorgaande jaren en hebben daardoor een beperktere relatie met de actualiteit alsmede met omstandigheden die significante invloed kunnen hebben op de begroting. Wij adviseren u om intern maatregelen te nemen om de kwaliteit van de raming te verbeteren, rekening houdende met actuele gewijzigde omstandigheden. Hiervoor zijn kritische gesprekken tussen enerzijds budgethouders en financiële consulenten noodzakelijk. De gesprekken moeten zowel reflecterend als ondersteunend van aard zijn. De budgethouders moeten van de financiële consulenten adequate financiële informatie ontvangen waardoor zij inzicht krijgen in de werkelijke omvang van baten respectievelijk lasten ten opzichte van de begroting, inclusief de onderliggende onderbouwingen (prijs en hoeveelheid). Deze input dient hen in staat te stellen om verwachtingen te formuleren over toekomstige uitgaven en inkomsten. Deze financiële consulenten dienen de aanvaardbaarheid van de uitgangspunten waarop de verwachtingen zijn gebaseerd te beoordelen en indien noodzakelijk kritisch van commentaar te voorzien.

Bestuurlijke samenvatting

Financiële positie (2)

Een betrouwbare totstandkoming van de begroting geeft de Raad de mogelijkheden om de juiste kaders te formuleren inzake het te voeren beleid. Raad en College moeten gedurende het jaar periodiek worden geïnformeerd over de actualiteit en de verwachtingen. Wij zijn in kennis gesteld dat de meest actuele begrotingscijfers zoals opgenomen in de jaarrekening 2016 zijn gebaseerd op veronderstellingen van augustus 2016. Dit tijdstip heeft mede invloed op het realiteitsgehalte van de begroting, met mogelijke negatieve gevolgen voor de sturing op de inkomsten en de uitgaven. Wij adviseren u de P&C-cyclus mogelijk aan te passen en in het laatste kwartaal van het lopende jaar een document op te stellen dat inzicht geeft in de werkelijke baten en lasten tot en met het derde kwartaal en de verwachtingen voor het jaar als geheel. Hierdoor is het College van Burgemeester en Wethouders en de Raad meer in de gelegenheid om zonodig het beleid tussentijds bij te sturen.

Vermogen

Inclusief het onverdeelde resultaat 2016 bedraagt het eigen vermogen van de gemeente per ultimo 2016 € 27,4 miljoen. Ten opzichte van voorgaand jaar is sprake van een stijging van € 0,5 miljoen. De totale vermogenspositie wordt onder andere tot uitdrukking gebracht door middel van het solvabiliteitspercentage. Dit percentage wordt bepaald door het eigen vermogen te delen door het balanstotaal. Ultimo 2016 bedraagt dit solvabiliteitspercentage 38% waarmee de norm van 20% van de VNG wordt gehaald. De netto schuldquote bedraagt 60%. De ratio geeft aan in hoeverre de schulden meer bedragen dan de jaarlijkse inkomsten. De netto schuldquote overschrijdt de norm van 50% gehanteerd door de Provincie.

Conclusie

Het solvabiliteitspercentage van de gemeente Bloemendaal ligt boven de norm van de VNG maar onder de door de Raad gestelde norm. Mede omdat sprake is van begrotingsevenwicht is op korte termijn sprake van een adequate financiële positie. Echter constateren wij dat de gemeente Bloemendaal over beperkte mogelijkheden beschikt om op termijn extra inkomsten te genereren, zoals bijvoorbeeld als gevolg van de verkoop van gronden, teneinde op termijn de leningenportefeuille af te lossen. Financiering van investeringen met vreemd vermogen blijft noodzakelijk. Hierdoor is sprake van een stijging van de kapitaallasten en een beperking van de begrotingsruimte. Wij adviseren u, naast de exploitatie, tevens de kasstromen en de leningenportefeuille in meerjarenperspectief te begroten. Voor zover relevant verdient het aanbeveling bij toekomstige beslissingen tevens de gevolgen daarvan op de financiële positie te betrekken.

Bestuurlijke samenvatting

Financiële positie (2)

Weerstandvermogen en risicobeheersing

Ten einde een oordeel te geven over de financiële positie van de gemeente dienen naast het eigen vermogen ook de risico's zoals opgenomen in de risicoparagraaf te worden betrokken. In de jaarrekening zijn de risico's weergegeven in de paragraaf weerstandvermogen. Evenals voorgaande jaren worden de risico's periodiek geactualiseerd zodat een actueel inzicht bestaat in de risico's. Het ultimo 2016 benodigde weerstandsvermogen bedraagt € 1,9 miljoen en is € 0,6 miljoen lager dan ten opzichte van voorgaande jaar. De totale weerstandcapaciteit bedraagt € 5,3 miljoen. Dit resulteert in een ratio van het weerstandvermogen van 2,7 wat als "adequaat" kan worden gezien.

Conclusie

Wij zijn van mening dat de integrale risicobenadering en de financiële vertaling van de verwachte risico's in 2016 op een adequate wijze heeft plaatsgevonden.

2. Opdracht, scope en uitkomsten

Opdracht, scope en uitkomsten (1)

Controleopdracht

De opdracht tot controle van de jaarrekening is uitgevoerd conform de met u gemaakte afspraken die zijn vastgelegd in de opdrachtbevestiging.

De jaarrekeningcontrole is gericht op het uitbrengen van een onafhankelijk oordeel omtrent de getrouwheid en rechtmatigheid van de jaarrekening 2016 van de gemeente Bloemendaal. Daarbij hebben wij gecontroleerd of de jaarrekening in alle van materieel belang zijnde opzichten is opgesteld in overeenstemming Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten.

Opzet en reikwijdte controle

Onze controle is gericht op het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat. Niet uitgesloten is dat afwijkingen voorkomen die voor de jaarrekening als geheel niet van belang zijn.

Ons onderzoek richt zich niet specifiek op het ontdekken van fraude. De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en ontdekken van fraude berust bij het College van Burgemeester en Wethouders. De accountant is niet verantwoordelijk en aansprakelijk voor de preventie van fraude.

Goedkeurings- en rapporteringstolerantie

Bij de controle hanteren wij de in het controleprotocol vastgelegde marges. De maximaal toe te passen marges zijn vastgelegd in het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (het BADO). De Raad heeft geen lagere mare vastgesteld waardoor wij het wettelijke kader als uitgangspunt hebben gehanteerd. De bij onze controle van de jaarrekening 2016 toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% (€ 572.000) en voor onzekerheden 3% (€ 1.715.000) van de totale lasten. Onze controle houdt in dat wij niet alle transacties controleren. Onze aanpak heeft als doel om belangrijke onjuistheden en onrechtmatigheden te ontdekken.

In het verslag van bevindingen worden fouten en onzekerheden gerapporteerd die de door u vastgestelde rapportagetolerantie van € 50.000 overschrijden en worden overige bijzonderheden die van belang zijn voor de behandeling van de jaarrekening gerapporteerd.

Controleverklaring

Wij hebben u op [datum] gemachtigd om onze (strekking) controleverklaring op te nemen onder de overige gegevens in uw jaarrekening 2016.

Programmarekening

Wij vermelden dat de programmarekening, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening. Tevens vermelden wij dat het voldoet aan de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen.

Opdracht, scope en uitkomsten (2)

Managementinzicht en schattingen

Schattingen op basis waarvan sommige jaarrekeningposten worden bepaald, zijn gebaseerd op inzichten van het College van Burgemeester en Wethouders. Wij hebben de belangrijkste gehanteerde factoren en veronderstellingen beoordeeld op basis waarvan de afzonderlijke oordelen en schattingen zijn gevormd. Wij hebben vastgesteld dat dit aanvaardbaar is in het kader van de jaarrekening als geheel.

Administratieve Organisatie en Interne Beheersing

In het kader van de controle van de jaarrekening 2016 hebben wij onder meer de Administratieve Organisatie en Interne Beheersing (hierna te noemen: AO/IB) beoordeeld. Hierbij is tevens de geautomatiseerde gegevensverwerking betrokken, voor zover van belang voor de controle van de jaarrekening. Tijdens de uitvoering hebben wij ons gericht op het onderzoeken, beoordelen en toetsen van de AO/IB. Naar aanleiding van de beoordeling van de AO/IB hebben wij een managementletter geschreven. Voor een verdere toelichting verwijzen wij naar onze managementletter d.d. 2 december 2016.

Bevindingen

De AO/IB voldoet aan de daaraan te stellen eisen. Voor de details verwijzen wij naar de managementletter.

Geautomatiseerde gegevensverwerking

Op grond van artikel 393 lid 4, Titel 9 Boek 2 BW rapporteren wij onze bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking in dit verslag. Hierbij dient opgemerkt te worden dat de controle van de jaarrekening niet specifiek is gericht op de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking.

Wij zijn van mening dat voldoende maatregelen zijn getroffen om de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking en informatievoorziening te waarborgen.

3. Overzicht ongecorrigeerde afwijkingen

Overzicht ongecorrigeerde afwijkingen

Naar aanleiding van de door ons verrichte werkzaamheden hebben wij afwijkingen en/of onzekerheden geconstateerd die de in hoofdstuk 2 genoemde rapporteringstolerantie overschrijden. Deze zijn onderstaand weergegeven (negatieve bedragen hebben een positieve invloed op resultaat en vermogen).

Afwijking/onzekerheid	Getrouwheid	Getrouwheid	Rechtmatigheid	Rechtmatigheid
	Fout	Onzekerheid	Fout	Onzekerheid
Uitgaven Jeugdwet/Wmo				
Uitgaven PGB		€ 214.346		€ 214.346
Totaal onzekerheden				

De totale omvang van de onzekerheden is lager dan de tolerantie van 3% van de totale lasten (€ 1.715.000).

4. Ontwikkeling financiële positie

Ontwikkeling financiële positie (1)

4.1 Analyse van het resultaat

De gemeente Bloemendaal heeft in 2016 een positief resultaat gerealiseerd van € 2 miljoen (2015: € 0,6 miljoen), tegenover een begroot resultaat van € 234.000. Wij hebben vastgesteld dat aan de toevoegingen en onttrekkingen aan de bestemmingsreserves raadsbesluiten ten grondslag liggen.

In de programmaverantwoording is een nadere analyse opgenomen van het resultaat, inclusief de verklaring voor de belangrijkste afwijkingen. De gemeente Bloemendaal heeft haar planning & control zodanig ingericht dat de Raad 2 keer per jaar wordt geïnformeerd over de gerealiseerde baten en lasten inclusief de verwachtingen voor de komende periode middels een voorjaarsnota en een najaarsnota. Wij constateren echter significante afwijkingen tussen de begroting en realisatie. De programma's 3, 5, 6 en 7 zullen nader worde toegelicht.

Programma (x € 1.000)	Begroot	Werkelijk	Vershil
1 Bestuur, organisatie/dienstverlening	7.890	7.566	323
2 Onderwijs, jeugd, sport en cultuur	6.621	6.925	-303
3 Maatschappelijke ondersteuning	5.881	4.907	974
4 Sociale zaken en participatie	2.341	2.480	-138
5 Ruimtelijke ordening en wonen	1.337	497	841
6 Buitenruimte	5.806	5.385	421
7 Algemene dekkingsmiddelen	-28.142	-27.757	-385
8 Bedrijfsmatige exploitaties	-444	-497	53
Saldo voor bestemming reserves	1.291	-495	1.786
Mutaties in reserves	-1.525	-1.523	-3
Saldo na bestemming reserves	-234	-2.018	1.783

Ontwikkeling financiële positie (2)

4.1 Analyse van het resultaat (vervolg)

Het positief saldo ad € 974.000 in programma 3 Maatschappelijke ondersteuning wordt veroorzaakt door lagere lasten op het gebied van WMO. Wij constateren dat er minder uitgaven zijn gemaakt aan huishoudelijke hulp, PGB's, vervoer-, rolstoel- en woonvoorzieningen door minder aanvragen. Dit heeft per saldo geleid tot een onderuitputting van het budget van in totaal € 583.000. Dit overschot zal via de resultaatbestemming worden gestort in de reserve sociaal domein. De oorzaak van de afwijkingen is mede een gevolg van de accuraatheid van de tussentijdse periodieke informatievoorziening waarop met name de actuele begroting is gebaseerd. De actuele begroting is gebaseerd op beschikbare informatie inclusief financiële vertaling van augustus 2016. Op die datum is onvoldoende informatie beschikbaar om een betrouwbare verwachting te maken inzake de kosten van WMO. Daarnaast is de gemeente voor haar periodieke informatievoorziening afhankelijk van de IASZ, aangezien de IASZ verantwoordelijk is voor de uitvoering van de WMO binnen de gemeente Bloemendaal.

Het positief saldo ad € 841.000 in programma 5 Ruimtelijke ordening en wonen wordt voornamelijk veroorzaakt door de liquidatie van de grondexploitatie Haringbuys. Dit project sluit met een positief saldo van € 734.000. Wel is er door de gemeente een voorziening gevormd ad € 315.000 voor de financiële gevolgen een mogelijke fiscale claim inzake een dispuut met de Belastingdienst over de BTW-belaste levering van 6 kavels. De berekening hiervan is afgestemd met de Belastingdienst. De opbrengsten uit omgevingsvergunningen zijn € 236.000 hoger doordat het aantal aanvragen fors hoger is dan verwacht. Bovenstaande afwijkingen zijn te rechtvaardigen gezien hier sprake zijn van incidentele afwijkingen welke lastig te begroten zijn.

Het positief saldo ad € 421.000 in programma 6 Buitenruimte wordt veroorzaakt door hogere parkeeropbrengsten Kop Zeeweg (€ 440.000) dan begroot. Het negatief saldo ad € 385.000 in programma 7 Algemene dekkingsmiddelen wordt veroorzaakt door vele afwijkingen tussen de begroting en realisatie welke gedetailleerd is toegelicht in de jaarrekening.

Opgemerkt wordt dat het aantal afwijkingen van de begroting, alsmede de omvang, relatief hoog is. Dit wordt mede veroorzaakt door de kwaliteit van de raming die hoofdzakelijk is in veel gevallen is gebaseerd op vooronderstellingen van voorgaande jaren en geen relatie heeft met de actualiteit inclusief omstandigheden die significante invloed hebben op de begroting. Wij adviseren u om intern maatregelen te nemen om de kwaliteit van de raming te verbeteren, rekening houdende met veranderde omstandigheden. Hiervoor zijn kritische gesprekken tussen enerzijds budgethouders en financiële consultants noodzakelijk. De gesprekken moeten zowel reflecterend als ondersteunend van aard zijn. De budgethouders moeten van de financiële consultants adequate financiële informatie ontvangen waardoor zij inzicht krijgen in de werkelijke omvang van baten respectievelijk lasten ten opzichte van de begroting. Deze input dient hen in staat te stellen om verwachtingen te formuleren over toekomstige uitgaven en inkomsten. Deze financiële consultants dienen de aanvaardbaarheid van de uitgangspunten waarop de verwachtingen zijn gebaseerd te beoordelen en indien noodzakelijk kritisch van commentaar te voorzien.

Ontwikkeling financiële positie (3)

Een betrouwbare totstandkoming van de begroting geeft de Raad voldoende mogelijkheden om de kaders te stellen over het te voeren beleid. Het College van Burgemeester en Wethouders moet gedurende het jaar periodiek worden geïnformeerd over de actualiteit en de verwachtingen. Wij zijn in kennis gesteld dat de meest actuele begrotingscijfers zoals opgenomen in de jaarrekening 2016 zijn gebaseerd op veronderstellingen van augustus 2016. Dit tijdstip heeft mede invloed op het realiteitsgehalte van de begroting, met mogelijke negatieve gevolgen voor de sturing op de inkomsten en de uitgaven. Wij adviseren u de P&C-cyclus mogelijk aan te passen en in het laatste kwartaal van het lopende jaar een document op te stellen dat inzicht geeft in de werkelijke baten en lasten tot en met het derde kwartaal en de verwachtingen voor het jaar als geheel. Hierdoor is het College van Burgemeester en Wethouders en de Raad meer in de gelegenheid om zonodig het beleid tussentijds bij te sturen.

4.2 Financiële positie

Vermogen

Inclusief het onverdeelde resultaat 2016 bedraagt het eigen vermogen van de gemeente per ultimo 2016 € 27,4 miljoen. Ten opzichte van voorgaand jaar is sprake van een stijging van € 0,5 miljoen. De totale vermogenspositie wordt onder andere tot uitdrukking gebracht door middel van het solvabiliteitspercentage. Dit percentage wordt bepaald door het eigen vermogen te delen door het balanstotaal. Ultimo 2016 bedraagt dit solvabiliteitspercentage 38% waarmee de norm van 20% van de VNG wordt gehaald. Echter voldoet de solvabiliteitsratio niet aan de norm van 50% die door de Raad wordt gesteld. De solvabiliteitsratio is wel verbeterd ten opzichte van voorgaand jaar.

De netto schuldquote bedraagt 60%. Deze ratio geeft de verhouding weer van de schulden ten opzichte van de jaarlijkse inkomsten. Wij stellen vast dat ruim wordt voldaan aan de gehanteerde norm van 130% van de VNG. Tevens wordt voldaan aan de norm (lager dan 90%) van de Raad.

De bezittingen van de gemeente Bloemendaal zijn deels gefinancierd met vreemd vermogen en deels met eigen vermogen. Daarnaast beschikt de gemeente over voldoende bestemmingsreserves, voorzieningen en liquide middelen om mogelijke tekorten binnen de begroting op te vangen. Voorts hebben we vastgesteld dat de gemeente over een sluitende programmabegroting 2017 – 2020 beschikt.

Ontwikkeling financiële positie (3)

Conclusie

Het solvabiliteitspercentage van de gemeente Bloemendaal ligt boven de norm van de VNG maar onder de door de Raad gestelde norm. Mede omdat sprake is van begrotingsevenwicht is op korte termijn sprake van een adequate financiële positie. Echter constateren wij dat de gemeente Bloemendaal over beperkte mogelijkheden beschikt om op termijn extra inkomsten te genereren, zoals bijvoorbeeld als gevolg van de verkoop van gronden, teneinde op termijn de leningenportefeuille af te lossen. Financiering van investeringen met vreemd vermogen blijft noodzakelijk. Hierdoor is sprake van een stijging van de kapitaallasten en een beperking van de begrotingsruimte. Wij adviseren u, naast de exploitatie, tevens de kasstromen en de leningenportefeuille in meerjarenperspectief te begroten. Voor zover relevant verdient het aanbeveling bij toekomstige beslissingen tevens de gevolgen daarvan op de financiële positie te betrekken.

Weerstandsvermogen

Ten einde een oordeel te geven over de financiële positie van de gemeente dienen naast het eigen vermogen ook de risico's zoals opgenomen in de risicoparagraaf te worden betrokken. In de jaarrekening zijn de risico's weergegeven in de paragraaf weerstandsvermogen. Evenals voorgaande jaren worden de risico's periodiek geactualiseerd zodat een actueel inzicht bestaat in de risico's. In de jaarrekening 2016 is de actuele stand van zaken ten aanzien van de risico's opgenomen.

In de paragraaf weerstandsvermogen in de jaarrekening zijn de belangrijkste risico's omschreven en vertaald naar een berekend risicobedrag per risico. De gehanteerde systematiek voor de financiële vertaling van de risico's is niet gewijzigd ten opzichte van het boekjaar 2015. Het ultimo 2016 benodigde weerstandsvermogen bedraagt € 1,9 miljoen en is met € 0,6 miljoen gedaald ten opzichte van voorgaande jaar. De totale weerstandscapaciteit bedraagt € 5,3 miljoen. Dit resulteert in een ratio van het weerstandsvermogen van 2,7 (2015: 3,1). Volgens de inschaling van de gemeente is hierdoor sprake van een adequate weerstandscapaciteit.

Conclusie

Wij zijn van mening dat de integrale risicobenadering en de financiële vertaling van de verwachte risico's in 2016 op een adequate wijze heeft plaatsgevonden. De weerstandscapaciteit kan als adequaat worden gezien.

5. Fiscaliteit

Vennootschapsbelastingplicht

Fiscale positie

Met ingang van 1 januari 2016 is de vennootschapsbelastingplicht voor gemeenten van toepassing. Wij rapporteerden hierover reeds in onze managementletter d.d. 2 december 2016. De gemeente Bloemendaal heeft het standpunt ingenomen dat op dit moment geen sprake is van winstgevende activiteiten, waardoor in de jaarrekening 2016 geen VPB-last is verantwoord. De gemeente is tevens nog in overleg met de Belastingdienst over het ingenomen standpunt, de uitkomst wordt verwacht in 2017. Op basis van de op dit moment beschikbare informatie zijn wij van mening dat de jaarrekening 2016 op een juiste wijze het ingenomen standpunt reflecteert.

6. Controlebevindingen

Controlebevindingen (1)

6.1 Wijzigingen Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV)

In 2014 heeft een door de VNG ingestelde adviescommissie, bestaande uit vertegenwoordigers van de VNG, het ministerie van BZK en vertegenwoordigers van gemeenten en provincies, onder leiding van Staf Depla een rapport uitgebracht over de vernieuwing van het BBV. De adviezen hebben betrekking op een breed spectrum van onderwerpen met als rode draad het versterken van de horizontale sturing en verantwoording door de raad.

De wijzigingen in het BBV zijn vastgelegd in een wijzigingsbesluit. Het wijzigingsbesluit is op 17 maart 2016 geplaatst in het Staatsblad (nr 2016, 101). De wijzigingen hebben voor gemeenten betrekking op het begrotingsjaar 2017. Voor gemeenschappelijke regelingen hebben de wijzigingen effect vanaf het begrotingsjaar 2018.

Aanvullende notities commissie BBV

Naar aanleiding van het wijzigingsbesluit heeft de Commissie BBV een aantal geactualiseerde richtinggevende notities gepubliceerd over de volgende onderwerpen:

- grondexploitatie (ingangsdatum begroting 2016);
- faciliterend grondbeleid (ingangsdatum begroting 2016);
- rente (ingangsdatum begroting 2018);
- overhead (ingangsdatum begroting 2017).

De gemeente heeft in de jaarrekening 2016 rekening gehouden met de notitie grondexploitatie alsmede faciliterend grondbeleid. In de begroting 2017 is reeds rekening gehouden met de notitie overhead.

Voor de jaarrekening 2016 hebben de belangrijkste wijzigingen betrekking op de grondexploitatie. De belangrijkste wijzigingen zijn:

1. de categorie 'niet in exploitatie genomen grondexploitaties verdwijnt. Grondposities zijn ofwel een 'BIE (bouwgrond in exploitatie)' ofwel als 'gronden' onder de materiele vaste activa opgenomen. Grond kwalificeert als BIE indien per ultimo 2016 een door de Raad vastgesteld GREX beschikbaar is;
2. de looptijd van een grondexploitatiecomplex mag in principe maximaal 10 jaar bedragen;
3. de rente die aan grondexploitaties wordt toegerekend moet zijn gebaseerd op (1) het rentepercentage van de direct aan de grondexploitatie gerelateerde financiering in het geval van projectfinanciering of (2) het gewogen gemiddelde rentepercentage van de bestaande leningenportefeuille van de gemeente, naar verhouding vreemd vermogen/totaal vermogen, indien geen sprake is van projectfinanciering.

De gemeente Bloemendaal heeft de BBV-wijzigingen in de jaarrekening 2016 op een juiste wijze verwerkt.

Controlebevindingen (2)

6.2 Grondexploitatie

6.2.1 Samenvatting

Wij hebben de grondexploitatie 2016 beoordeeld en onze bevindingen zijn in deze paragraaf opgenomen.

Samenvattend concluderen wij:

- de gemeente Bloemendaal heeft alle lopende grondexploitatieprojecten in 2016 afgesloten. Dit besluit is geformaliseerd door de Raad in april 2017.
- het resultaat op de grondexploitatie bedraagt circa €0,7 miljoen positief.

6.2.2 Afgesloten grondexploitatieprojecten

Vijverpark Overveen

Het project Vijverpark Overveen is in 2016 afgesloten met een verlies van circa € 1,1 miljoen. Hiervoor was reeds een voorziening gevormd waardoor de invloed op het resultaat nagenoeg nihil was. Wij hebben vastgesteld dat de gerealiseerde verkopen in 2016 zijn onderbouwd door onderliggende documenten en kunnen instemmen met de verantwoording van dit project in de jaarrekening 2016.

Project Haringbuys

Het gerealiseerde positieve resultaat op het project Haringbuys bedraagt € 734.000. De gemeente Bloemendaal kan mogelijk een naheffingsaanslag ter grootte van € 315.000 van de belastingdienst ontvangen, daar deze instantie van mening is dat 6 percelen ten onrechte zonder BTW zijn verkocht. De financiële gevolgen zijn reeds in de jaarrekening 2016 verwerkt. De gemeente is in overleg met de belastingdienst over de afhandeling. Op basis van de beschikbare gegevens zijn wij van mening dat het resultaat op het project op de juiste wijze in de jaarrekening 2016 is verantwoord. Tevens achten wij het aanvaardbaar dat een voorziening is gevormd voor de mogelijke naheffingsaanslag.

Op basis van de beschikbare gegevens zijn wij van mening dat het resultaat op het project op de juiste wijze in de jaarrekening 2016 is verantwoord. Tevens achten wij het aanvaardbaar dat een voorziening is gevormd voor de mogelijke naheffingsaanslag.

6.2 Herrubricering niet in exploitatie genomen gronden

Per 1 januari 2016 vereist de BBV dat de niet in exploitatie genomen gronden worden gerubriceerd als gronden onder materiële vaste activa met economisch nut.

Dientengevolge zijn de bouwgronden Bispinckpark/Landje van Van Riessen verantwoord onder de materiële vaste activa tegen boekwaarden. Bij de overboeking dienen de gronden echter tegen marktwaarde te worden gewaardeerd. Ingeval van een lagere marktwaarde, geldt dat de afwaardering uiterlijk 31 december 2019 moeten zijn verwerkt.

Bispinckpark/Landje van Van Riessen

Bispinckpark/Landje van Van Riessen is geactiveerd tegen de verkrijgingsprijs ad € 1.204.350 minus een afwaardering van € 560.000 welke is onttrokken uit de voorziening risico's grondexploitatie. De waardering tegen boekwaarde is toegestaan tot en met 1 januari 2019. Vanaf deze datum moeten deze gronden worden gewaardeerd tegen lagere marktwaarde indien deze per die datum nog steeds niet in exploitatie zijn genomen. Wij hebben kennis genomen van de recente besluitvorming waarbij in 2016 is besloten door de raad dat dit bouwgrondcomplex mogelijk in aanmerking komt voor sociale woningbouw. In dat geval bestaat er een mogelijkheid dat de verwachte opbrengsten uit sociale woningbouw beduidend lager zullen liggen dan de aankoopsom van de grond.

Controlebevindingen (3)

6.3 Onderhoudsegalisatievoorzieningen

In de jaarrekening is een aantal onderhoudsegalisatievoorzieningen opgenomen ten behoeve van het onderhoud van kapitaalgoederen binnen de gemeente Bloemendaal. Deze voorzieningen worden onderbouwd door middel van meerjarenonderhoudsplannen. In het kader van de controle van de jaarrekening 2016 hebben wij de voorzieningen afgezet tegen de meerjarenonderhoudsplannen. Op basis hiervan hebben wij vastgesteld dat de werkelijke onttrekkingen achterblijven met de begrote onttrekkingen. Een specificatie is onderstaand weergegeven:

Omschrijving	Begroot	Werkelijk	Vershil
Onderhoudsfonds gebouwen (MJOP)	709.509	498.753	210.756
Beschoeiingen	154.150	18.383	135.767
Bruggen en steigers	94.050	80.186	13.864
Totaal	957.709	580.332	377.377

Op basis van bovenstaande feiten constateren wij dat gepland onderhoud niet is uitgevoerd. De reden zijn intern bekend en naar verwachting zal de uitvoering in 2017 plaatsvinden.

6.4 Uitgaven jeugdwet

De uitvoering van deze taken is in belangrijke mate uitbesteed aan de Intergemeentelijke Afdeling Sociale Zaken (hierna: IASZ). IASZ is derhalve verantwoordelijk voor de controle van de levering van de afgesproken zorg aan begunstigen in de gemeente Bloemendaal. Om deze taak goed uit te voeren volgt de IASZ het landelijke controleprotocol waarin de kaders voor de uit te voeren werkzaamheden van de accountant van de zorgaanbieders zijn vastgelegd. Hierin staat onder meer dat met de grote zorgaanbieders is afgesproken dat zij een controleverklaring verstrekken over de getrouwheid en rechtmatigheid van de kosten van jeugdzorg. Deze controleverklaringen zijn nodig om zekerheid krijgen dat alle uitgevoerde zorg voor de juiste indicatie, voor de juiste prijs aan een inwoner van gemeente Bloemendaal is geleverd.

De gemeente Bloemendaal heeft van de IASZ een concept jaarrekening ontvangen waarin de opgave van de totale kosten inzake de Jeugdwet is opgenomen. De kostenopgave bedraagt bijna € 1,7 miljoen en is verwerkt in de jaarrekening. Deze opgave is gebaseerd op de ontvangen facturen van de zorgverleners en een schatting van de nog niet gefactureerde behandelingen en bovenregionale vereveningen. De accountant van de IASZ heeft haar controle nog niet definitief afgerond, derhalve is de totale onzekerheid nog niet bekend.

Controlebevindingen (3)

6.4 Uitgaven jeugdwet (vervolg)

Omschrijving	bedrag
Totale kosten jeugdzorg	€ 1.661.850
Onderbouwd door productieverantwoordingen voorzien van controle- en bestuursverklaringen	€
Onzekerheid	€

6.4 PGB-budgetten

De gemeente Bloemendaal heeft de totale kosten inzake de PGB-budgetten gebaseerd op de concept jaarrekening van de IASZ. De totale verantwoorde lasten over het boekjaar 2016 zijn € 214.346. Hiervan heeft € 63.227 betrekking op Wmo en € 151.118 op jeugd.

De accountant van het SVB heeft zijn controle nog niet afgerond en kan daarom nog geen zekerheid geven over de getrouwheid en rechtmatigheid van de in de administratie opgenomen kosten. Als gevolg schatten wij de onzekerheid inzake het PGB-budget thans maximaal € 214.346 (de totale omvang van de verantwoorde kosten).

6.8 Uitgaven Wmo begeleiding

Inzake de Wmo nieuwe taken is de gemeente met betrekking tot de levering van de zorg net als bij de jeugd afhankelijk van goedkeurende controleverklaringen van zorgaanbieders. De totale kosten voor Wmo begeleiding bedragen € 788.969 en is gebaseerd op de concept jaarrekening van de IASZ. Een overzicht van de thans ontvangen opgaven inclusief verklaringen ten opzichte van de totale kosten is als volgt:

Omschrijving	bedrag
Totale kosten Wmo begeleiding (1)	€ 788.969
Onderbouwd door opgaven zorgverleners voorzien van verklaringen (2)	
Onzekerheid	

De accountant van de IASZ heeft haar controle nog niet definitief afgerond, derhalve is de totale onzekerheid nog niet bekend.

7. Single information en Single Audit (SiSa)

7. Single information Single audit (SiSa)

Geen controleverschillen in de SiSa bijlage

Op grond van het Besluit accountantscontrole provincies en gemeenten, Artikel 5 lid 4, dienen wij te rapporteren over de fouten en onzekerheden van de SiSa regelingen.

Code	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
D9	Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2016 (OAB)	n.v.t.	0	Geen bevindingen met invloed op financiële vaststelling.
E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer SiSa tussen medeoverheden	n.v.t.	0	Geen bevindingen met invloed op financiële vaststelling.
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet – gemeentedeel 2016	n.v.t.	0	Geen bevindingen met invloed op financiële vaststelling.
G3	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) – gemeente 2016	n.v.t.	0	Geen bevindingen met invloed op financiële vaststelling.

Uit de tabel blijkt dat wij bij onze controle geen fouten of onzekerheden hebben geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden.

8. Overige onderwerpen

Overige onderwerpen

Fraude en naleving wet- en regelgeving

Het College van Burgemeester en Wethouders is primair verantwoordelijk voor het voorkomen van fraude, het naleven van wet- en regelgeving en voor een cultuur van eerlijkheid en integriteit en dient zowel preventieve als repressieve beheersingsmaatregelen te nemen om de kans op fraude en overtreding van wet- en regelgeving zo veel mogelijk te beperken.

Voor het uitoefenen van deze verantwoordelijkheid maakt het College van Burgemeester en Wethouders gebruik van diverse beheersingsmaatregelen, zoals interne richtlijnen en gedragscodes, controle technische functiescheiding en periodieke rapportages over financiën.

Ten behoeve van onze jaarrekeningcontrole identificeren wij, in het kader van NV COS 240/250, de risico's met betrekking tot fraude en overtreding van wet- en regelgeving en beoordelen wij de interne beheersingsmaatregelen die gericht zijn op het voorkomen en signaleren van (materiële) fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving. Voor zover relevant voor onze controle voeren wij gegevensgerichte controlewerkzaamheden uit. Onze controle is echter niet specifiek gericht op het signaleren van fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving.

In het kader van onze controle hebben wij geen bevindingen te melden met betrekking tot fraude.

Onafhankelijkheid externe accountant

In dit rapport vragen wij uw aandacht voor een aantal aspecten inzake onze onafhankelijkheid als externe accountant.

Dit verslag is een van de waarborgen die conform de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) jaarlijks moeten worden opgesteld en met u moeten worden besproken.

Bevestiging onafhankelijke positie

Op grond van dit verslag zijn wij van mening dat wij in relatie tot uw gemeente, in overeenstemming met de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en artikel 24a van de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), onafhankelijk hebben gefunctioneerd en dat de objectiviteit van onze oordeelsvorming in het afgelopen jaar niet is aangetast.

Kwaliteitsborging

Baker Tilly Berk heeft diverse organisatorische maatregelen getroffen om zijn onafhankelijkheid en die van zijn medewerkers te waarborgen. Deze maatregelen omvatten onder meer:

- jaarlijkse bevestiging van onafhankelijkheid door partners, professionals en ondersteunende stafdiensten;
- cliënt- en opdrachtacceptatieprocedures, waaronder een beoordeling of er sprake is van mogelijk conflicterende diensten;
- in- en extern kwaliteitsonderzoek;
- twee registeraccountants betrokken wij wettelijke controleopdrachten;
- reviews door partners die niet bij de opdracht betrokken zijn, ter waarborging van een deugdelijk/deskundig oordeel.

Contactgegevens:

drs. E.C.J. (Erik) Moens RA
Partner RA
Telefoon: 06-1317 8867
Email: e.moens@bakertillyberk.nl

drs. F.L.A. (Frank) Bosma RA
Senior Manager RA
Telefoon: 06-5276 5538
Email: f.bosma@bakertillyberk.nl

Kantoorgegevens:

Baker Tilly Berk N.V.
Entrada 303
Postbus 94124
1090 GC Amsterdam
Telefoon: 020-6442840